

UCHWAŁA Nr XIII/53/2022
Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim

z dnia 28 października 2022 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2020 -2021 „Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2021”.

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840) Rada Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2020-2021 „Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2021”, którego treść stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
(-)
Robert Ciżmowski

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840), zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres czterech lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami. Z realizacji programów opieki nad zabytkami co dwa lata sporządzane jest sprawozdanie, zgodnie z zapisem art. 87 ust. 5 ustawy, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Przedstawiona uchwała jest zgodna z założeniami Strategii Rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015- 2024, obszar priorytetowy: Kapitał gospodarczy (P1), cel strategiczny: CS.1.2 Turystyka katalizatorem dynamicznego rozwoju gospodarczego, cel operacyjny: CO.1.2.1 Utworzenie całorocznej oferty turystyczno- kulturalnej.

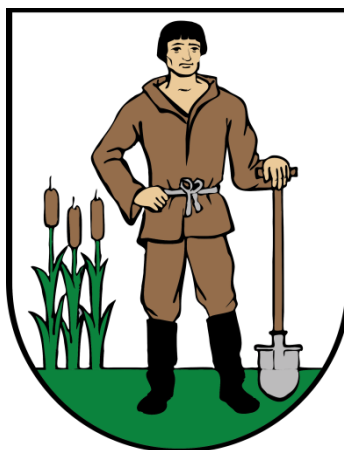
Przewodniczący Rady

(-)

Robert Ciżmowski

Załącznik do Uchwały Nr XIII/53/2022
Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim
z dnia 28 października 2022 r.

Sprawozdanie z realizacji w latach 2020-2021 Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2021

Nowy Dwór Gdański, wrzesień 2022 r.

Wstęp

Rada Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim w dniu 19 października 2018 r. przyjęła Uchwałą Nr XLVII/311/2018 Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2021. Podstawą prawną sporządzenia programu jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2022 poz. 840), która zobowiązuje samorządy wojewódzkie, powiatowe i gminne do opracowania takiego programu. Na mocy art. 87 ust. 5 ww. ustawy zarząd powiatu jest zobowiązany do sporządzania co 2 lata sprawozdania z realizacji programu, które przedstawia radzie powiatu.

Sprawozdanie jest podsumowaniem działań w latach 2020-2021, podejmowanych przez zaangażowane podmioty, w tym Powiat Nowodworski, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Urząd Konserwatora Zabytków, Samorząd Województwa Pomorskiego, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty realizujące działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego w Powiecie Nowodworskim.

Poniższe sprawozdanie ma również na celu wyciągnięcie wniosków i w konsekwencji, zapewnienie lepszej i bardziej kompleksowej ochrony w nowym dokumencie strategicznym.

W sprawozdaniu ujęto działania podejmowane w celu ochrony dziedzictwa kulturowego na terenie powiatu nowodworskiego, wynikające z przyjętych w programie priorytetów i kierunków działań, którymi są:

- I. Zarządzanie dziedzictwem kulturowym powiatu.
- II. Ochrona krajobrazu kulturowego powiatu.
- III. Popularyzacja i dokumentacja walorów dziedzictwa kulturowego powiatu
Promocja, edukacja i dokumentacja walorów dziedzictwa kulturowego powiatu

Kierunki powiatowego programu opieki nad zabytkami są realizowane poprzez wspólne działania władz samorządowych, właścicieli oraz zarządców obiektów, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń.

I. Zarządzanie dziedzictwem kulturowym powiatu.

1. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego swojego terenu, Powiat Nowodworski podejmował działania w celu ochrony obiektów zabytkowych. Realizując przyjęty Program jako zobowiązanie, w miarę posiadanych środków finansowych, ustalany jest corocznie budżet na ochronę zabytków i zachowanie dziedzictwa materialnego powiatu. Dotacje przyznawane są przez Samorząd Powiatu według ustalonej procedury. Zainteresowanie właścicieli obiektów zabytkowych możliwością dofinansowania prac konserwatorskich oraz ich oczekiwania nie są całkowicie spełniane ze względu na ograniczone możliwości budżetu powiatu. Uchwałą Nr XLVII/312/2018 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 19 października 2018 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na obszarze Powiatu Nowodworskiego stanowiła podstawę przyznawania dotacji do 29 stycznia 2021 r., czyli do dnia podjęcia nowej Uchwały Nr I/7/2021 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie,

restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, położonym na obszarze Powiatu Nowodworskiego. Samorząd Powiatu Nowodworskiego udzielił następujące dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach.

Wykaz dotacji przyznanych z budżetu Powiatu Nowodworskiego w latach 2020-2021:

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł)
2020 r.			
1.	Parafia Greckokatolicka p.w. św. Mikołaja w Żelichowie	Opracowanie orzeczenia stanu zachowania i programu prac konserwatorskich na podstawie badań laboratoryjnych empyry z prospektem organowym stanowiących wyposażenie kościoła p.w. św. Mikołaja w Żelichowie	Przyznana dotacja 4.000,00 zł Całkowity koszt zadania 19.704,40 zł
2021 r.			
1.	Parafia Greckokatolicka p.w. św. Mikołaja w Żelichowie	Prace konserwatorskie przy stropie polichromowanym	Przyznana dotacja 5.000,00 Całkowity koszt zadania 306.854,46
2.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Prace remontowe i konserwatorskie sobót kościoła wraz z wymianą pokrycia dachowego sobót	Przyznana dotacja 7.000,00 Całkowity koszt zadania 236.229,63
3.	Eugeniusz Żmudziński, Andrzej Żmudziński, Irena Kowalska Jantar	Remont konstrukcji dachu z wymianą pokrycia chaty rybackiej w Jantarze	Przyznana dotacja 5.000,00 Całkowity koszt zadania 163.492,24
4.	Gmina Sztutowo	Wykonanie ekspertyzy technicznej dla budynku hali północnej byłych Niemieckich Zakładów Zbrojeniowych DAW, znajdujących się w strefie ochronnej Pomnika Zagłady w Sztutowie	Przyznana dotacja 3.000,00 Całkowity koszt zadania 28.905,00

2020 r. Kościół p.w. św. Mikołaja w Żelichowie - Opracowanie orzeczenia stanu zachowania i programu prac konserwatorskich empory

2021 rok

Kościół p.w. św. Mikołaja w Żelichowie – strop polichromowany przed wykonaniem prac konserwatorskich

Kościół w Żelichowie – strop polichromowany po wykonaniu prac konserwatorskich

Zdjęcia: wnioskodawca

Kościół w Kmiecinie – soboty przed remontem

Kościół p.w. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie – soboty po remoncie

zdjęcia: wnioskodawca,
https://parafiakmiecin.pl/galeria_zdjec/kosciol,1

Chata rybacka Jantar – stan przed remontem

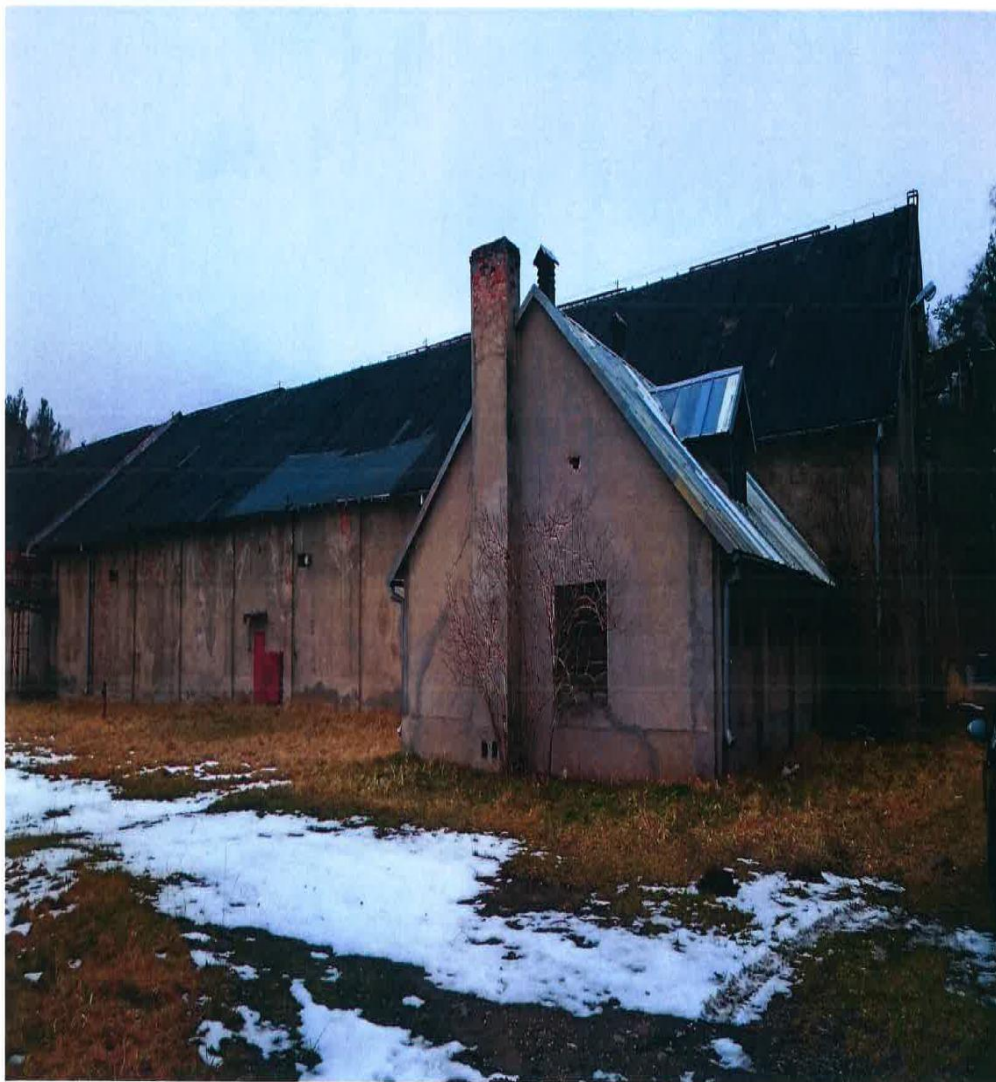

Chata rybacka Jantar – stan po remoncie

Zdjęcia: wnioskodawca

Budynki byłych Niemieckich Zakładów Zbrojeniowych DAW -Wykonanie ekspertyzy technicznej dla budynku hali północnej byłych Niemieckich Zakładów Zbrojeniowych DAW

zdjęcie: Gmina Sztutowo

Wśród podejmowanych działań przez Powiat Nowodworski zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych ważną rolę odgrywa kwestia pozyskiwania środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością powiatu, a także prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność powiatu.

Powiat Nowodworski, jest właścicielem lub zarządcą kilku obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

- ✓ most drogowy zwodzony na rzece Tudze w Stobcu- Tujsku,
- ✓ most kolejowy obrotowy w ciągu linii kolei wąskotorowej nad rzeką Szkarpawą w Rybinie,
- ✓ most drogowy zwodzony na Wiśle Królewieckiej w Sztutowie,
- ✓ budynek Starostwa Powiatowego przy ul. gen. Władysława Sikorskiego 23 w Nowym Dworze Gdańskim,
- ✓ budynek dworca kolejki wąskotorowej wraz z lokomotywnią kolei wąskotorowej przy ul. Dworcowej 29 w Nowym Dworze Gdańskim,
- ✓ droga 2305 G bruk w Kmiecinie.

W latach 2020 -2021 realizowane były przez Powiat Nowodworski następujące projekty:

- „Pętla Żuławska – Poprawa dostępności Nowego Dworu Gdańskiego drogą wodną”. Planowana wartość projektu: 12 433 642,55 zł. Planowana wartość dofinansowania z Funduszy Europejskich: 10 534 041,96 zł.

W 2020 roku została wykonana dokumentacja projektowa na realizację zadania dotyczącego budowy przystani żeglarskiej przy budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim. W styczniu 2021 roku została podpisana umowa z wykonawcą inwestycji. Koszt inwestycji zgodnie z zawartą umową to 2,6 mln zł.

Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa – 08. Konwersja, Działanie – 08.04. Wsparcie atrakcyjności walorów dziedzictwa przyrodniczego. Czas trwania projektu: 2016-12-01 do 2023-03-31.

W 2020 roku zostały przeprowadzone prace remontowo – budowlane związane z zadaniem pn.: „Tujsk – przebudowa mostu zwodzonego”. Prace zostały zakończone i odebrane w październiku 2020 roku, a całkowity koszt tego zadania wyniósł 2 191 835,40 zł.

W lutym 2021 roku zostały podpisane umowy z wykonawcą zadań obejmujących przebudowę mostów w Żelichowie i Rybinie. Planowany termin zakończenia zadań to grudzień 2022 roku. Koszt inwestycji zgodnie z zawartymi umowami to 5,9 mln zł.

- „Pomorskie Trasy Rowerowe – Rowerem przez Żuławy - partnerstwo Gminy Nowy Dwór Gdański”. Projekt jest elementem Przedsięwzięcia Strategicznego Pomorskie Trasy Rowerowe o znaczeniu międzynarodowym R-10 i Wiślana Trasa Rowerowa R-9. Założeniem Przedsięwzięcia Strategicznego Pomorskie Trasy Rowerowe jest stworzenie szlaku R-10 biegnącego w korytarzu trasy EuroVelo 10 Międzynarodowej Trasy Rowerowej R-10 oraz Wiślanej Trasy Rowerowej biegnącej wzdłuż rzeki Wisły i przebiegającej częściowo przez korytarz trasy EuroVelo 9. Celem głównym Projektu jest: Stworzenie nowoczesnego produktu turystycznego, polegającego na zaprojektowaniu i wybudowaniu trasy rowerowej co przyczyni się do poprawy atrakcyjności turystycznej obszaru i powiązanie go międzynarodowym szlakiem rowerowym. Łącznie, przedsięwzięcie obejmuje wykonanie 75,41 km tras rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, przebiegających przez obszar 4 gmin (Nowy Dwór Gdański, Ostaszewo, Lichnowy, Stegna) leżących na obszarze 2 powiatów (nowodworski i malborski). Całkowity koszt inwestycji Powiatu: 3 319 406,81 zł. Dofinansowanie: 2 114 446,62 zł. Projekt realizowany w ramach działania 8.4. Wsparcie atrakcyjności walorów dziedzictwa przyrodniczego, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Czas trwania projektu: 2017-04-03 do 2023-12-31. W 2021 roku składane były wnioski sprawozdawcze do Lidera Projektu oraz wystąpiono do Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Pomorskiego o zmianę trasy rowerowej, która otrzyma dofinansowanie w ramach przedmiotowego projektu.

- Stworzenie miejsca rekreacyjno - turystycznego wraz ze ścieżką edukacyjną w miejscowości Nowy Dwór Gdański. Całkowity koszt: 117 696,12 zł. Dofinansowanie: 100 000,00 zł. Okres realizacji: 2021 rok. Przedmiotem projektu jest stworzenie miejsca rekreacyjno - turystycznego przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym im. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim obejmującego plac zabaw oraz ścieżkę edukacyjną poświęconą rybackiemu dziedzictwu kulturowemu. Zorganizowano również festyn o tematyce rybnej. Wniosek został złożony w odpowiedzi na konkurs ogłoszony przez Lokalną Grupę Rybacką Rybacka Brać Mierzei w ramach Programu Operacyjnego "Rybacko i Morze". Wniosek został wybrany do dofinansowania przez Komitet Oceny Wniosków Lokalnej Grupy Rybackiej, a następnie przekazany przez LGR do weryfikacji do Urzędu Marszałkowskiego.
- „Przebudowa budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim w celu uzyskania nowych funkcjonalności i rewitalizacji przestrzeni miejskiej”. Celem projektu jest przebudowa budynku Starostwa obejmująca: 1. Budowę wewnętrznego osobowego dźwigu - w istniejącym budynku planuje się budowę wewnętrznego osobowego dźwigu od strony elewacji południowo-wschodniej służącej do komunikacji. Celem instalacji dźwigu jest dostosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych. 2. Remont pomieszczeń piwnicznych oraz w obrębie planowanej windy wraz z wymianą i zaprojektowaniem niezbędnych instalacji (elektrycznych, c.o., wodno-kanalizacyjnej, wentylacji, gazu). 3. Izolację zewnętrzną i wewnętrzną budynku (fundament od strony parkingu i głównego wejścia) - polegającą na izolacji i ociepleniu ścian wewnętrznych i zewnętrznych podziemnych oraz ścian fundamentowych. 4. Wymianę stolarki okiennej i drzwiowej – zgodnie z wykazem wskazanym w PFU. 5. Renowację elewacji budynku. 6. Zastosowanie i wykonanie rozwiązań zamiennych w celu spełnienia wymagań ochrony przeciwpożarowej. Całkowity koszt projektu to 5 082 816,40 zł. Czas trwania projektu: 2020-2022. Projekt finansowany w ramach pożyczki rewitalizacyjnej z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 w wysokości 4 015 424,96 zł. W listopadzie 2021 roku podpisano umowę z Wykonawcą w/w inwestycji, która zostanie wykonana w formule „zaprojektuj i wybuduj”.

Ochrona i kultywowanie dziedzictwa kulturowego wsi i charakteru wiejskiego jest realizowana poprzez współorganizację z Województwem Pomorskim i Urzędami Gmin z terenu Powiatu Nowodworskiego corocznie konkursu Piękna Wieś Pomorska w kategoriach „Wieś” i „Zagroda”.

Celem konkursu jest:

- ✓ ochrona i poprawa wartości krajobrazu przyrodniczego oraz kulturowego wsi,
- ✓ poprawa jakości życia na wsi,
- ✓ podniesienie atrakcyjności wypoczynkowej obszarów wiejskich,
- ✓ aktywizacja i integracja społeczności lokalnej,
- ✓ identyfikacja i analiza możliwych do przeniesienia dobrych praktyk w zakresie rozwoju obszarów wiejskich oraz przekazanie informacji na ich temat.

W omawianym okresie sprawozdawczym dotacje na zadania realizowane przy obiektach z terenu Powiatu Nowodworskiego, wpisanych do rejestru zabytków, udzielali też:

- ✓ Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków;

- ✓ Samorząd Województwa Pomorskiego,
- ✓ Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- ✓ Gminy z terenu Powiatu Nowodworskiego.

Wykaz dotacji udzielonych przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w latach 2020-2021 przy zabytkach znajdujących się na terenie Powiatu Nowodworskiego:

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł)
2020 r.			
1.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie	Roboty budowlane i prace konserwatorskie przy elewacji kościoła pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie	Przyznana dotacja 32.000,00 Całkowity koszt zadania 306.854,46
2.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Roboty budowlane przy wieży kościoła pw. Św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Przyznana dotacja 46.480,00 Całkowity koszt zadania 187.986,68
3.	Osoba fizyczna Drewnica	Projekt budowlany remontu wiatraka typu koźlak w Drewnicy	Przyznana dotacja 13.440,00 Całkowity koszt zadania 48.000,00
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Elżbiety Węgierskiej Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Lubieszewie	Prace konserwatorskie przy stropie polichromowanym w kościele pw. Św. Elżbiety Węgierskiej	Przyznana dotacja 25.000,00 Całkowity koszt zadania 373.500,00
5.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Orzeczenie i program prac konserwatorskich przy emporze i prospekcie organowym z kościoła pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Przyznana dotacja 9.750,00 Całkowity koszt zadania 19.704,40
6.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Prace konserwatorskie o charakterze zabezpieczającym przy emporze organowej z kościoła pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Przyznana dotacja 23.927,15 Całkowity koszt zadania 330.928,97
2021 r.			
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Elżbiety Węgierskiej Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Lubieszewie	Prace konserwatorskie przy zespole ław późnobarokowych w kościele pw. Św. Elżbiety Węgierskiej	Przyznana dotacja 5.200,00 Całkowity koszt zadania 280.844,88
2.	Gmina Sztutowo	Prace konserwatorskie przy nowej kuchni obozowej w zespole obozu koncentracyjnego Stutthof	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 90.462,29

Wykaz dotacji udzielonych przez Samorząd Województwa Pomorskiego w latach 2020-2021 przy zabytkach znajdujących się na terenie Powiatu Nowodworskiego:

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł) Całkowita wartość zadania
2020 r.			
1.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Remont zachowawczy wieży XIV –wiecznego kościoła parafialnego pw. Św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Przyznana dotacja 93.950,00 Całkowity koszt zadania 187.900,16
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Elżbiety Węgierskiej Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Lubieszewie	Konserwacja i restauracja barokowego, polichromowanego stropu z kościoła pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie – etap I	Przyznana dotacja 186.003,00 Całkowity koszt zadania 373.500,00
3.	Lech Urbankiewicz Jazowa	Odbudowa po pożarze budynku zabytkowego mieszkalnego w Jazowej- w zakresie odtworzenia, wykonania i renowacji stolarki okiennej oraz odtworzenia drzwi zewnętrznych – etap III	Przyznana dotacja 102.695,00 Całkowity koszt zadania 205.391,69
2021 r.			
1.	Eugeniusz Żmudziński, Andrzej Żmudziński, Irena Kowalska Jantar	Jantar, chata rybacka, remont konstrukcji dachu z wymianą pokrycia	Przyznana dotacja 81.000,00 Całkowity koszt zadania 163.492,24
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Elżbiety Węgierskiej Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Lubieszewie	Konserwacja i restauracja barokowego, polichromowanego stropu z kościoła pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie - etap II	Przyznana dotacja 198.000,00 Całkowity koszt zadania 398.050,00
3.	Parafia Greckokatolicka p.w. św. Mikołaja w Żelichowie	Żelichowo, kościół pw. Św. Mikołaja – ratunkowe prace zabezpieczające strop polichromowany	Przyznana dotacja 152.500,00 Całkowita wartość zadania 305.865,22
4.	Parafia Greckokatolicka p.w. św. Mikołaja w Żelichowie	Żelichowo, kościół pw. Św. Mikołaja – ratunkowe prace zabezpieczające emporę wraz z prospektem organowym - etap II	Przyznana dotacja 23.103,00 Całkowity koszt zadania 46.206,62
5.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Remont zachowawczy sobót XIV –wiecznego kościoła parafialnego pw. Św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Przyznana dotacja 118.114,00 Całkowity koszt zadania 236.229,63

Wykaz dotacji udzielonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w latach 2020-2021 przy zabytkach znajdujących się na terenie Powiatu Nowodworskiego w

ramach programu Ochrona Zabytków, którego strategicznym celem jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomości i ruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne:

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł) Całkowita wartość zadania
2020 r.			
1.	Lech Urbankiewicz Jazowa	Jazowa, dawna gospoda z funkcją mieszkalną, kontynuacja prac konserwatorskich i budowlanych po pożarze – etap III	Przyznana dotacja 275.00,00 Całkowity koszt zadania 382.666,70
2021 r.			
1.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Kmiecin, kościół pw. Św. Jadwigi Królowej, Prace konserwatorskie i restauratorskie	Przyznana dotacja 50.000,00 Całkowity koszt zadania 236.229,63
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Elżbiety Węgierskiej Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Lubieszewie	Konserwacja i restauracja barokowego, polichromowanego stropu z kościoła pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie - etap II	Przyznana dotacja 40.000,00 Całkowity koszt zadania 398.050,00
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Elżbiety Węgierskiej Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Lubieszewie	Prace konserwatorskie barokowej ambony po pożarze kościoła pw. Św. Barbary w Orłowie	Przyznana dotacja 90.000,00 Całkowity koszt zadania 137.548,67

Do jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Nowodworskiego skierowano ankietę w celu zebrania informacji na temat inicjatyw podjętych w latach 2020-2021 na rzecz ochrony zabytków Powiatu Nowodworskiego w ramach działalności jednostek.

Zadania jednostek samorządu terytorialnego obejmują między innymi działania z zakresu kultury, w tym ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Jednostki samorządu terytorialnego, jako podmioty realizujące opiekę nad zabytkami, pełnią podwójną rolę. Z jednej strony jako właściciele bądź zarządcy zabytków zobowiązane są do sprawowania nad nimi opieki, z drugiej – opieka nad zabytkami należy do zadań publicznych, do realizowania których jednostki samorządu terytorialnego są powołane. Wyniki zaprezentowano poniżej.

Nowy Dwór Gdański

Gmina Nowy Dwór Gdański w latach 2020-2021 miała opracowaną Gminną Ewidencję Zabytków, nie posiadała aktualnego Programu Opieki Nad Zabytkami.

Gmina jest właścicielem 4 obiektów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków oraz 9 obiektów zabytkowych, które ujęte są w Gminnej Ewidencji Zabytków. Obiektami zabytkowym pełniącym funkcję kulturalną i turystyczną są m.in.: budynek Żuławskiego

Parku Historycznego znajdujący się w Nowym Dworze Gdańskim przy ul. Kopernika 17, budynek Żuławskiego Ośrodka Kultury, Cmentarz menonicki Cyganek-Żelichowo, budynek szkoły w Kępkach.

Gmina ma opracowane zasady przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy obiektach zabytkowych przyjęte Uchwałą Nr 265/XXXIII/2009 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 10 września 2009 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Gmina ma opracowany Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2017-2023.

Wykaz dotacji udzielonych przez Gminę Nowy Dwór Gdański w latach 2020-2021 na prace konserwatorskie i remontowe przy zabytkach nie będących własnością gminy:

Wnioskodawca		Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł)
2020 r.			
1.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Opracowanie orzeczenia stanu zachowania i prac konserwatorskich empery organowej wraz z projektem organowym stanowiących wyposażenie kościoła pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Przyznana dotacja 5.750,00 Całkowity koszt zadania 19.704,40
2021 r.			
1.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Prace konserwatorskie	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 305.865,22
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Elżbiety Węgierskiej Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Lubieszewie	Wykonanie posadzki z płyt kamiennych, wykonanie podestu ołtarza w Kościele pw. Św. Barbary w Orłowie	Przyznana dotacja 29.650,00 Całkowity koszt zadania 59.319,54

Wykaz wykonanych prac konserwatorskich i remontowych przy zabytkach stanowiących własność/współwłasność Gminy Nowy Dwór Gdański w roku 2021 zrealizowanych jednocześnie w ramach programu rewitalizacji obszarów zabytkowych:

Lp.	Zabytek	Rodzaj prac	Wysokość nakładów w zł
1.	Żuławski Ośrodek Kultury Nowy Dwór Gdański	Wymiana stolarki okiennej, drzwiowej, prace malarskie, wymiana instalacji elektrycznej, montaż windy z szybem, prace renowacyjne,	Koszt całkowity 2.797.672,38 Nakłady gminy 1.983.916,17
2.	Budynek mieszkalny Nowy Dwór Gdański	Termomodernizacja, wymiana pokrycia dachowego, docieplenie, remont klatek schodowych	Koszt całkowity 83.000,00
3.	Budynek mieszkalny Nowy Dwór Gdański	Termomodernizacja, wymiana pokrycia dachowego, docieplenie, remont klatek schodowych	Koszt całkowity 32.000,00

W Nowym Dworze Gdańskim, cyklicznie, raz w roku, odbywa się Dzień Osadnika. Jest to święto zainicjowane przez Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego – Klub Nowodworski, które służy wszystkim mieszkańcom gminy i daje możliwość wspólnego

pochylenia się nad historią regionu. Kulturowanie tradycji, regionalnych strojów, potraw, obrzędów itp. odbywa się podczas organizowanych corocznie Dni Żuław, Dożynek Gminnych oraz innych imprez. Tradycją gminy jest udział w „Dniach Otwartych Żuławskich Zabytków”. Wśród udostępnionych budynków i budowli nie brakuje obiektów sakralnych: kościołów czy cmentarzy, charakterystycznych domów podcieniowych, a także budowli technicznych i hydrotechnicznych. Jak zawsze w określonych dniach i godzinach gospodarze obiektów oczekują i raczą atrakcjami – wykładami, opowieściami, kulinariami, wystawami, warsztatami, możliwością zwiedzania obiektów. Cyklicznym wydarzeniem jest również Europejska Noc Muzeów organizowana w Żuławskim Parku Historycznym.

Do niematerialnego dziedzictwa gminy zaliczyć należy: muzeum opowieści - dział wspomnień powojennych, Dzień Osadnika, Żuławska kuchnia regionalna, obrzędy świąteczne, Baśnie i legendy żuławskie.

Stegna

W okresie 2020-2021 Gmina Stegna nie posiadała Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami, a Gminna Ewidencja Zabytków jest w opracowaniu.

Gmina Stegna jest właścicielem 8 obiektów zabytkowych, które ujęte są w Gminnej Ewidencji Zabytków. Obiektami zabytkowymi pełniącymi funkcję kulturalną jest świetlica wiejska w Tujsku oraz świetlica wiejska w Żuławkach.

Gmina ma opracowane zasady przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy obiektach zabytkowych przyjęte Uchwałą Nr XLII/433/10 Rady Gminy Stegna z dnia 12 października 2010 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Wykaz wykonanych prac konserwatorskich i remontowych przy zabytkach stanowiących własność/współwłasność Gminy Stegna w roku 2021:

Lp.	Zabytek	Rodzaj prac	Wysokość nakładów w zł
1.	Świetlica wiejska w Tujsku	Remont	Koszt całkowity 128.974,18 Nakłady gminy 128.974,18

W 2020 r. Gmina Stegna nie przeprowadzała prac przy zabytkach będących własnością Gminy Stegna. W latach 2020-2021 Gmina Stegna nie przyznawała dotacji na prace konserwatorskie i remontowe przy zabytkach nie będących własnością Gminy Stegna.

Na terenie Gminy Stegna organizowane są imprezy kultywujące tradycję, regionalny strój, potrawy, obrzędy:

- Mistrzostwa Świata w poławianiu bursztynu – zawody odbywające się corocznie w wakacje na plażach polskiego wybrzeża, organizowane od 1998 r. Finały odbywają się w miejscowości Jantar. Zawody polegają na wyławianiu i wybieraniu jak największej liczby bursztynowych bryłek w wyznaczonym czasie.
- Dożynki gminne – dożynki są świętem całej społeczności gminy i powiatu, w szczególności uhonorowaniem trudu rolników i zwieńczeniem ich całorocznej pracy.

- Świąteczna Trasa Mikołajkowa – impreza świąteczna podczas której następuje przejazd samochodami strażackimi z Ochotniczej Straży Pożarnej z Mikołajem po terenie Gminy Stegna.
- Konkurs Specjałów Karnawałowych – podczas wydarzenia oceniane są tradycyjne, regionalne potrawy i trunki.
- Dzień Kobiet – podczas imprezy występują regionalne zespoły.
- Dzień Seniora
- Wystawy tematyczne w Gminnej Bibliotece Publicznej- wystawy są związane z naszym regionem, ukazują tradycję Gminy Stegna.
- Narodowe Czytanie – Gminna Biblioteka Publiczna w Stegnie wzięła udział w Narodowym Czytaniu - 2020 „Balladyna”, 2021 – „Moralność Pani Dulskiej”.
- Konkurs Recytatorski – 2020 „Wiosna ah to Ty”, - 2021 „Dla Ciebie mamę”.
- Wieczory poetycko-wokalne: „Wspólne kolędowanie”,
- Piknik Historyczno-Militarny w Mikoszewie,
- Złot Klasycznych Pojazdów w Stegnie ,
- zajęcia ceramiczne.

Sztutowo

Gmina Sztutowo posiadała opracowany „Gminny Program Opieki Nad Zabytkami na lata 2017-2020 na terenie Gminy Sztutowo” przyjęty Uchwałą Nr XXX/304/2017 Rady Gminy Sztutowo z dnia 10 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2017-2020 na terenie Gminy Sztutowo oraz Gminną Ewidencję Zabytków.

Gmina jest właścicielem 1 obiektu zabytkowego wpisanego do rejestru zabytków oraz 6 obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków. W rejestrze zabytków Pomorskiego Konserwatora Zabytków znajdują się 4 obiekty z terenu Gminy Sztutowo, a w Gminnej Ewidencji Zabytków 226 obiektów.

Gmina Sztutowo nie posiada uchwały odnośnie zasad przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy obiektach zabytkowych .

Wykaz wykonanych prac konserwatorskich i remontowych przy zabytkach stanowiących własność/współwłasność Gminy Sztutowo w latach 2020- 2021:

Lp.	Zabytek	Rodzaj prac	Wysokość nakładów w zł
2020 r.			
1.	Zespół budynków byłego obozu Stutthof – nowa kuchnia obozowa	Prace remontowe, ratunkowe i zabezpieczające	Koszt całkowity 39 882,75 Nakłady gminy 39 882,75
2.	Zespół budynków byłego obozu Stutthof - dwie hale magazynowe byłych Niemieckich Zakładów Zbrojeniowych DAW	Prace remontowe, ratunkowe i zabezpieczające	Koszt całkowity 29 219,90 Nakłady gminy 29 219,90
2021 r.			
1.	Zespół budynków byłego obozu Stutthof – nowa kuchnia obozowa	Dokumentacja – ekspertyzy, program prac konserwatorskich, projekt adaptacji na cele kulturalne	Koszt całkowity 265 000,00 Nakłady gminy 145 000,00
2.	Zespół budynków byłego obozu	Inwentaryzacja	Koszt całkowity

	Stutthof - hala magazynowa północna byłych Niemieckich Zakładów Zbrojeniowych DAW	architektoniczno-konstrukcyjna wraz z badaniami architektonicznymi wraz z oceną stanu technicznego	28 905,00 Nakłady gminy 5 905,00
3.	Zespół budynków byłego obozu Stutthof – nowa kuchnia obozowa	Prace remontowe, ratunkowe i zabezpieczające	Koszt całkowity 28 879,00 Nakłady gminy 28 879,00
4.	Zespół budynków byłego obozu Stutthof - dwie hale magazynowe byłych Niemieckich Zakładów Zbrojeniowych DAW	Prace remontowe, ratunkowe i zabezpieczające	Koszt całkowity 85 255,00 Nakłady gminy 85 255,00

Na terenie Gminy corocznie – w dniu imienin Piotra i Pawła – organizowana jest impreza „Dni Rybaka”, nawiązująca do tradycji rybołówstwa oraz sztucnictwa. Wydarzenie łączy w sobie zarówno elementy teraźniejszości jak i historii, a uroczystościom towarzyszą obchody Ogólnopolskich Imienin Piotra i Pawła. Co roku organizowany jest Bieg Pamięci Narodowej organizowany przez Muzeum Stutthof. Corocznie organizowane są także Dożynki gminne oraz urodziny gminy, które nawiązują do rocznicy utworzenia 15.09.1945 roku Gminy Sztutowo. Podczas tej uroczystości odbywają się rekonstrukcje historyczne, biesiadowanie i wspólne zdjęcie mieszkańców.

W Kątach Rybackich znajduje się Muzeum Zalewu Wiślanego oddział Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku. Muzeum na swoich wystawach prezentuje historię sztucnictwa i rybołówstwa nad Zalewem Wiślanym. Wśród najciekawszych eksponatów pochodzących z tamtych terenów jest oryginalny warsztat szutniczy z miejscowości Łaszka k. Sztutowa, a także okazały, bo aż 10 metrowy barkas - jednostka o napędzie żaglowym wykorzystywana do połowów jeszcze w latach 60. ubiegłego wieku. Bardzo okazałe prezentuje się kompletny zespół narzędzi szutniczych z przełomu XIX i XX wieku w tym kilkanaście strugów służących do obróbki drewna. W muzeum można zobaczyć tradycyjne łodzie rybackie z okolic Zalewu Wiślanego - żakówki, a także ślizg lodowy - Ludowy 8, zwany także od nazwiska konstruktora "Weilandem".

Gmina w latach 2020-2021 wydała następujące pozycje:

- Broszura „Mierzeja Wiślana”- 2020 r., koszt poniesiony przez gminę to 840,00 zł.,
- Trzy filmy z cyklu: „Sztutowo, gmina z historią”- 2020 r.
- Broszura nt. potraw rybnych dofinansowana ze środków Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze – 2021 r., koszt poniesiony przez gminę to 1087,08 zł.,
- Film: „Historia powstania serialu „Czterej Pancerni i Pies” w Sztutowie i okolicach – 2021 r.

W ramach otwartego konkursu ofert Gmina Sztutowo przyznała w 2020 r. 540,00 zł na zadanie „Zdalne warsztaty modelarskie dziedzictwa architektonicznego” dla Stowarzyszenia GD. Natomiast w roku 2021 gmina udzieliła dotacji w wysokości 2.000,00 zł na zadanie „Warsztaty szutnicze dla młodzieży w Kątach Rybackich” dla Europejskiego Ugrupowania na Rzecz Edukacji Kreowania Aktywności „Eureka”.

Wśród niematerialnego dziedzictwa Gminy Sztutowo należy wymienić: zwyczaj święcenia łodzi rybackich w dniu Piotra i Pawła patronów rybaków, rzemiosło tradycyjne związane z rybactwem, rzemiosło związane z obróbką bursztynu czy tradycje kulinarne związane z potrawami z ryb.

Ostaszewo

Gmina Ostaszewo posiada „Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Ostaszewo na lata 2020-2023” przyjęty Uchwałą Nr XVIII/114/2020 Rady Gminy Ostaszewo z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Ostaszewo na lata 2020-2023 oraz Gminną Ewidencję Zabytków.

Gmina Ostaszewo jest właścicielem 5 obiektów zabytkowych, które ujęte są w Gminnej Ewidencji Zabytków. Obiektem zabytkowym pełniącym funkcję kulturalną jest budynek świetlicy wiejskiej w Nowej Kościelnicy.

Gmina posiada własne zasady przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy obiektach zabytkowych przyjęte Uchwałą Nr XL/225/2014 Rady Gminy Ostaszewo z dnia 26 sierpnia 2014 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, jednakże w latach 2020-2021 nie przyznano dotacji z budżetu gminy na cel określony w uchwale. Na terenie gminy nie ma parku kulturowego.

Na terenie Gminy Ostaszewo cyklicznie organizowana jest „Lipcowa impreza kulturalna”- Letni Połów Kultury, mająca na celu promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego m.in. poprzez organizację konkursów mających na celu wykreowanie produktów, promowanie dziedzictwa kulturowego poprzez stoiska promocyjne, występy lokalnych twórców.

Krynica Morska

Gmina Miasta Krynica Morska posiada Gminną Ewidencję Zabytków, natomiast Gminny Program Opieki nad Zabytkami po zaopiniowaniu przez konserwatora zabytków będzie przyjęty w II poł. 2022 r. W okresie 2020-2021 gmina nie posiadała programu.

Gmina jest właścicielem 4 obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Gmina nie posiada własnych zasad przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy obiektach zabytkowych. Gmina nie utworzyła parku kulturowego.

W Krynicy Morskiej corocznie organizowane są Międzynarodowe Regaty o Puchar trzech Marszałków na Zalewie Wiślanym, Święto Dzika, Letnie Koncerty Organowe i Kameralne, Jarmark Sztuki i Rękodzieła.

II. Ochrona krajobrazu kulturowego powiatu.

W planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz przy kształtowaniu środowiska, uwzględnia się ochronę zabytków. Egzekwowane są zapisy dotyczące działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną konserwatorską (na których obowiązują określone ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na nich zabytków), określonych w dokumentach programowych, odnoszących się do zabytków.

Samorządy gminne podejmują uchwały w zakresie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, gdzie określone są między innymi zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz kształtowania krajobrazu, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej.

Wszelkie działania inwestycyjne wymagają na terenach objętych ochroną, opinii nadzoru konserwatorskiego, zgodnie z odrębnymi przepisami w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, co jest realizowane przez odpowiednie instytucje.

Dodatkowo prowadzona jest walka z samowolami budowlanymi na obszarach objętych ochroną konserwatorską poprzez systematyczne kontrole Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Powiecie Nowodworskim. W przypadku wykrycia samowoli budowlanej, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane wydawana jest, jeśli jest taka możliwość, decyzja administracyjna w zakresie legalizacji samowoli budowlanej, lub decyzja o rozbiórce obiektu, której wykonanie jest egzekwowane.

III. Popularyzacja i dokumentacja walorów dziedzictwa kulturowego powiatu Promocja, edukacja i dokumentacja walorów dziedzictwa kulturowego powiatu

W celu rozpowszechnienia walorów Powiatu Nowodworskiego i wykorzystania ich w promocji kultury i dla rozwoju turystyki, na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim opisane zostały najciekawsze zabytki powiatu. Umieszczona została również informacja o możliwości ubiegania się o dotację na prace przy obiektach zabytkowych. Opracowana karta usługi informuje, w jaki sposób wnioskodawca może ubiegać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu Powiatu Nowodworskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze Powiatu.

Jednym z zadań w działalności Powiatu Nowodworskiego jest gospodarze wykorzystywanie jego walorów turystycznych poprzez budowę dogodnej infrastruktury, atrakcyjną ekspozycję zabytków wraz z ich funkcją użytkową, odpowiednie wykorzystanie walorów przyrodniczych i promocję w tym zakresie. Wykorzystanie walorów turystycznych Powiatu jest ważnym impulsem rozwoju gospodarczego. Jedną z metod rozwoju turystyki jest poprawa infrastruktury technicznej. Z działań promocyjnych powiatu należy wymienić imprezy oraz uroczystości organizowane i współorganizowane oraz współfinansowane przez Powiat Nowodworski. Niektóre mają charakter cykliczny, inne jednorazowy. Dożynki Powiatowe organizowane są w miejscowościach poszczególnych gmin Powiatu Nowodworskiego. Tradycyjnie, każdego roku, na placu przed Żuławskim Ośrodkiem Kultury w Nowym Dworze Gdańskim, odbywa się uroczysta Wigilia Powiatowa połączona z kiermaszem Bożonarodzeniowym (w roku 2020 i 2021 przedsięwzięcie nie zostało zrealizowane ze względu na pandemię Covid-19). Starosta Nowodworski obejmuje honorowym patronatem przedsięwzięcia o zasięgu ponadgminny. W ramach tego patronatu Powiat Nowodworski dotuje imprezy, które mają również za zadanie kultywowanie walorów dziedzictwa kulturalnego Powiatu. Przykładem jest przedsięwzięcie „Bieg Pamięci” organizowane przez Muzeum Stutthof w Sztutowie.

Powiat Nowodworski, w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych, co roku wspiera realizację przedsięwzięć upowszechniających kulturę, sztukę oraz promocję regionu. W ramach przeprowadzonego otwartego konkursu ofert na realizację

w 2020 r. przez organizacje pozarządowe zadań publicznych w zakresie kultury i sztuki oraz turystyki przeznaczono z budżetu Powiatu Nowodworskiego kwotę 1.700,00 zł, a w roku 2021 kwotę 4.500,00 zł.

W latach 2020-2021 przyznano dotacje z zakresu kultury i sztuki dla:

- ✓ Europejskiego Ugrupowania na Rzecz Edukacji i Kreowania Aktywności „EUREKA”- „Warsztaty szkutnicze dla młodzieży w Kątach Rybackich” wysokości 2.000,00 zł,
- ✓ Stowarzyszenia „Kulturalni” ze Stegny „Sznurkiem przybrana, ozdoba szklana” w wysokości 1.700,00 zł,
- ✓ Stowarzyszenia „Kulturalni” ze Stegny „Widowisko”- warsztaty słowno- muzyczne” w wysokości 2.500,00 zł.

W latach 2020-2021 ze względu na pandemię Covid-19 nie wszystkie zadania publiczne w ramach otwartych konkurów ofert zostały zrealizowane.

Istotnym elementem promującym i dokumentującym zasoby dziedzictwa kulturowego Powiatu Nowodworskiego są wydawnictwa i projekty realizowane przez instytucje kultury. Ważną rolę odgrywa Żuławski Park Historyczny, placówka kulturalno-muzealna z siedzibą w Nowym Dworze Gdańskim będąca gminną jednostką organizacyjną prowadzoną przez Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego Klub Nowodworski. Wśród ekspozycji stałych w muzeum znajdują się:

- ✓ fragment wiatraka odwadniającego pochodzącego z Ostaszewa,
- ✓ różnego typu nagrobki uratowane od zniszczenia jak drewniana stela z Cyganka,
- ✓ makietę przedwojennego Nowego Dworu Gdańskiego,
- ✓ kącik poświęcony firmie rodzinnej Stobbe – butelki, transportery, beczki, kieliszki oraz fragment komina z fabryki,
- ✓ ekspozycja „Na polskim polderze. Z dziejów mennonitów–niderlandzkiej mniejszości religijnej”,
- ✓ dokumenty, gazety, zdjęcia.

Muzeum Stutthof w Sztutowie, państwowa instytucja kultury podlegała Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Muzeum jest nie tylko Miejscem Pamięci mającym przypominać o zbrodniach niemieckich nazistów, jest to także ważny ośrodek na mapie Pomorza i Polski badający historię Żuław, również tej powojennej. Zbiór muzealiów liczy ponad 1300 eksponatów związanych z funkcjonowaniem byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Stutthof oraz jego podobozami. Przedmioty te, ze względu na swój wyjątkowy charakter, są świadectwem cierpienia tysięcy ludzi, prymitywnych warunków, w których przyszło im żyć, a także próby zachowania człowieczeństwa za drutami Stutthofu. W zbiorach muzeum znajdują się m. in.:

- ✓ Artefakty związane z funkcjonowaniem byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Stutthof – sprzęt z wyposażenia baraków zamieszkałych przez więźniów, szpitala obozowego i krematorium, narzędzia terroru i przedmioty związane z procesem zagłady.
- ✓ Przedmioty osobistego użytku przywiezione przez więźniów do obozu i tam im odebrane.
- ✓ Przedmioty osobistego użytku nielegalnie wykonane przez więźniów w obozie oraz nielegalna twórczość artystyczna więźniów: ozdobne kasetki, papierośnice, popielniczki, biżuteria, łyżki, rysunki, portrety, pamiątniki.
- ✓ Artefakty należące do członków załogi SS: hełmy, nieśmiertelniki, odznaczenia wojskowe, pejcze i pałki do bicia.

- ✓ Powojenne dzieła sztuki o tematyce martyrologicznej poświęcone pamięci ofiar Stutthofu: rzeźba, malarstwo, rysunek, grafika.

Działania badawcze i naukowe Muzeum Stutthof w ostatnich latach zaowocowały licznymi publikacjami. Pierwszą powstałą publikacją są „Komunikaty”, które w założeniu miały informować na bieżąco o codziennej pracy Muzeum we wszystkich jej obszarach. Następnymi publikacjami były informatory o obozie koncentracyjnym Stutthof. Za nimi powstała monografia KL Stutthof oraz publikacja o Żydach i różnych aspektach obozu, takich jak praca, czy narodowość więźniów. Ponadto Muzeum publikuje wspomnienia byłych więźniów, książki o regionie oraz upowszechnia efekty dalszych prac badawczych o obozie i II wojnie światowej.

Podsumowanie

Zadania dla poszczególnych celów określone w Programie, mimo pandemii Covid-19, były w miarę możliwości realizowane i obejmowały zarówno działania bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zachowania zabytków, jak i projekty, upowszechniające i promujące lokalne dziedzictwo kulturowe oraz zwiększające świadomość społeczną w zakresie potrzeby jego zachowania.

Uzyskane informacje potwierdzają aktywność właścicieli obiektów zabytkowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych z przeznaczeniem na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach, dzięki którym poprawiono stan techniczny zabytków. W kolejnych latach planowane jest wspieranie inicjatyw podejmowanych przez właścicieli zabytków mających na celu zahamowanie procesu degradacji zabytków, a tym samym dążenie do poprawy stanu budynków zabytkowych. Podejmowane będą przedsięwzięcia mające za zadanie kultywowanie tradycji i promocję regionu. Powyższe działania z pewnością przyczynią się do większej ochrony dziedzictwa kulturowego Powiatu Nowodworskiego oraz do zwiększenia jego atrakcyjności turystycznej oraz budowania silnej tożsamości lokalnej jego mieszkańców.